

Mergelselskabernes Bestyrelser en Tid blev betænkelige ved den store Nedsækning, og det var ogsaa Grunden til, at Ministeren er gaaet med til den Forhøjelse, der her foreslaas. Men efterhaanden som Forhandlingerne skred frem, og vi fik nye Oplysninger fra Mergelselskaberne, viste det sig, at de Oplysninger, de kom med første Gang, ikke var saa ganske rigtige. Vi gik ud fra, at de havde taget den Mindstefragt, som de havde forpligtet sig til i de Regler, de havde faaet godkendt af Landbrugsministeriet; men under de senere Forhandlinger opdagede vi, at de slet ikke havde taget Mindstefragten, at der overhovedet ingen Mindstefragt var. Reglerne er affattet paa et Dansk, som man nærmest maa beundre. Det hedder i Reglerne, at der er „en Minimumsfragt paa indtil 15 Kr.“ pr. 10 000 kg Mergel. „En Minimumsfragt paa indtil 15 Kr.“, hvor meget er det? Er der nogen, der kan sige det? Jeg forstaar det ikke. Det kan være 5 Ø., og det kan ogsaa være 15 Kr. Mergelselskaberne har fortolket det paa den Maade, at de sagde: [Statens Tilskud er saa stort, at vi ikke behøver at tage de 15 Kr. — det Beløb, som man i Landbrugsministeriet mente, de tog —, vi kan nøjes med at tage 10 Kr. Og noget lignende gælder med Hensyn til Kalken. Der hedder det, at der skal betales et Minimumsbeløb paa 30 Kr., det er udtrykkelig fastslaaet; men under Forhandlingen i Finansudvalget blev det oplyst, at man kun har taget 20 Kr. Man er altsaa gaaet udenom de Regler, som Selskaberne sammen med Landbrugsministeriet havde udarbejdet, og som Landbrugsministeriet havde godkendt og maatte gaa ud fra var fulgt. Netop efter det, der er gaaet forud, har Flertallet ment, at der indenfor Reglerne kunde taales den Nedsættelse, der nu foreslaas i Ændringsforslaget under Nr. 16.

Der er gentagne Gange blevet advaret mod at blande Partipolitik ind i denne Sag, og jeg vil gerne rette denne Advarsel baade til Hedeselskabets Bestyrelse og Bestyrelsen for Mergelselskaberne, da det forekommer mig, at den Forhandling, der er ført, ikke har været saa fuldstændig upartisk fra deres Side. Vi har netop et glimrende Eksempel herpaa i Dag. Hedeselskabets Bestyrelse har holdt Møde, og de har faaet at vide, hvor mange Vognladninger de skal køre ud. Det er for Resten en Strid med deres Ord i Finansudvalget, hvor de hævdede, at det gjaldt om at faa en Ordning hurtigst muligt; saa længe det hele ligger flydende, saa længe vi ikke har en Ordning, er vi ikke i Stand til at faa Bestillingerne ind, sagde man.

Der er nu ikke kommet nogen Ordning, men i Dag staar det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard og ved, hvor mange Bestillinger der er kommet, han ved, hvor meget Statstilskud de skal bruge.

Men var det ikke mere naturligt, efter at Hedeselskabet havde holdt sit Bestyrelsesmøde, at det saa straks havde sat sig i Forbindelse med Landbrugsministeren og givet ham Besked om, hvorledes Forholdene laa? Det vidste jo dog, at Finansloven skulde til anden Behandling her i Dag. Det er sikkert derfor, det ærede Medlem har faaet sine Oplysninger, ikke af Interesse for Sagen, for det kan det ikke være, men netop af partipolitiske Grunde, fordi Venstres Ordfører her skulde have en Fordel, skulde have en Oplysning, som selv Landbrugsministeren ikke havde.

Og det vil jeg gerne sige baade til Mergelselskabernes Bestyrelse og til Hedeselskabets Bestyrelse, at er der nogen, der skal vogte sig for at blande Partipolitik ind, saa er det dem. Fra vor Side har det ikke været paatænkt. Jeg skal villig indrømme, at jeg altid har set en lille Smule skeptisk paa de store Bevillinger her. Jeg har set Hedeselskabets Arbejde og fulgt det gennem mange Aar. Men et Selskab, der ikke i Medlemskontingent yder mere end 3½ pCt. af, hvad det modtager i Statstilskud, maa være klar over, at der fra Lovgivningsmagtens Side vil være en stærk Kritik til Stede til enhver Tid overfor det, og det skal være meget varsomt med, hvorledes det udnytter dette Statstilskud.

Hedeselskabet faar kun 64 000 Kr. ind i Medlemsbidrag, det modtager et Statstilskud af 1 862 000 Kr.; alle Hedeselskabets Medlemmer faar Tidsskriftet gratis, det koster Selskabet 42 000 Kr. at trykke og bringer Selskabet et Underskud paa 29 000 Kr. Det vil altsaa sige, at Halvdelen af Medlemsbidraget er forsvundet, og at kun godt 30 000 Kr. gaar ind i Selskabets Kasse til de almindelige Formaal. Overfor dette minimale Beløb er det, at der fra Statskassens Side ydes op mod 2 Mill. Kr., ja, naar man tager Hedebruget med, som staar med 207 000 Kr. i Statstilskud, saa er det over 2 Mill. Kr., der af Staten ydes til disse Formaal.

Men saa maa man ogsaa fra Lovgivningsmagtens Side have Lov til at være kritisk, thi vi maa huske paa, at vi har ikke Spor af Indfyldelse paa, hvorledes disse Beløb bliver brugt. Vi har en regnskabsmæssig Kontrol med Hedeselskabet, men vi har ikke en fagmæssig Kontrol, om jeg maa udtrykke det saa, saa vi ved ikke, om